

Bilaga 1

Särskilda skäl för strandskyddsdispens från Naturvårdsverket

Ianspråktagen mark

Ianspråktagen mark innebär ofta en etablerad tomtplats eller hemfridszon runt en enskild bostad. Det kan också vara ett område som är ianspråktaget för andra ändamål, t.ex. ett industriområde eller en campingplats. Avgörande är att området inte längre är allemansrättsligt tillgängligt.

Komplementbyggnad

Detta särskilda skäl är ofta knutet till redan ianspråktagen mark. Om komplementbyggnaden placeras i nära anslutning till huvudbyggnaden eller om den bildar en sammanhållen enhet tillsammans med huvudbyggnaden och andra komplementbyggnader, kan det utgöra ett särskilt skäl. Kompletteringen får inte medföra en utvidgning av det privata området.

Ersättningsbyggnad

En ersättning av en nyligen (ca ett år) nedbrunnen byggnad, med samma ändamål som den gamla, är som regel skäl för dispens. Om byggnaden varit mycket olämpligt placerad bör en lämpligare plats eftersträvas. Rivning kan jämföras med brunnen byggnad. Dispens bör sökas innan rivning genomförs. Om en byggnad är så förfallen att det krävs stora insatser för att återställa den för samma ändamål som tidigare så bör detta räknas som att uppföra en ny byggnad, inte som en ersättningsbyggnad. Graden av "förfall" kan även bedömas utifrån hur omgivande mark har förvildats och/eller upplevs som allmänt tillgänglig. Upprustning för nytt ändamål bör alltid betraktas som ny byggnad.

Platsen avskild från stranden

Om en plats är avskuren från stranden genom en större väg, järnväg eller motsvarande, och därför saknar betydelse för bad och friluftsliv, så kan detta utgöra ett särskilt skäl för dispens.

Man bör dock uppmärksamma att sådana platser ibland kan ha ett stort värde för t.ex. rastande trafikanter, varför det inte finns någon automatik i synen på avskärande vägar m.m. som särskilt skäl. En mindre väg anses vanligen inte ha någon avskärande effekt.

Slänter, branter och höjdformationer som gör strandkanten svår att nå räknas inte som avskärande i relation till strandskyddets syften. Sådana formationer kan tvärtom ofta ha ett särskilt värde, t.ex. som utsiktspunkter.

Lucktomt i vissa fall

Obebyggda tomter (som saknar huvudbyggnad) mellan redan bebyggda tomter kan ibland vara av så litet intresse för allmänheten att det finns särskilda skäl att medge dispens. Ibland kan de tvärtom vara särskilt värda att bevara.

I situationer där en lucktomt förlorat sin betydelse, t.ex. då det finns andra och bättre passager till och från vattnet, kan lucktomtens läge utgöra särskilt skäl. I andra fall, då lucktomten utgör en viktig passage eller grön lunga, är det viktigt att bevara tomten obebyggd, i synnerhet i högexploaterade delar av landet.

Anläggning för friluftslivet

Det kan finnas särskilda skäl för dispens för anläggningar avsedda för det rörliga friluftslivets behov, eller som åtminstone inte inskränker allmänhetens möjligheter att utnyttja stranden. Exempel på sådana anläggningar kan vara bryggor, omklädningsrum vid allmänna badplatser, raststugor, vindskydd, toalett- och sopanordningar m.m. Däremot innebär oftast anläggningar som campingplatser, idrottsanläggningar, golfbanor och uthyrningsstugor att allmänhetens tillträde begränsas.

Anläggningar vid vatten, i vissa fall

Vissa typer av anläggningar är till karaktären sådana att de måste ligga vid vatten, om de kommer till stånd. Detta utgör dock inte automatiskt sådana särskilda skäl som krävs för en dispens. Restriktivitet krävs vid dispens för enskilda byggnader eller anläggningar som tar i anspråk ett allmänt tillgängligt område. De rubricerade anläggningarna eller anordningarna bör inte lokaliseras till områden med stort rekreativvärde. Möjligheter till samlokalisering av t.ex. bryggor och båthus bör tas till vara.

Hänsyn till växt- och djurlivet

Ovan uppräknade skäl utgår primärt från de allemansrättsliga värdena. En dispensprövning skall alltid omfatta även påverkan på växt- och djurlivet. Om de biologiska värdena påverkas på ett icke acceptabelt sätt skall dispens inte ges, även om något av ovanstående skäl kan åberopas.

Försvarsanläggningar

I propositionstexten anges att försvaret är ett s.k. prioriterat intresse i miljöbalkens hushållningsbestämmelser (3:e och 4:e kap). Det finns därför anledning att vara mindre restriktiv vid dispensprövning av försvarsanläggningar som måste ligga inom strandskyddsområde.

Exempel på ej särskilda skäl

I många beslut anges som enda motiv för att medge dispens att ansökan inte påtagligt försämrar allmänhetens tillträde till området och att växt- och djurlivet inte påtagligt påverkas. Detta är inte sådana särskilda skäl som avses i miljöbalken, utan en förutsättning för att dispens ska kunna medges, om det dessutom finns särskilda skäl.

Att området sällan eller aldrig besöks, att stranden är otillgänglig eller i övrigt olämplig för bad och friluftsliv, tas i miljöbalkspropositionen upp som ett vanligtvis ogiltigt skäl för dispens. Personliga skäl, som t.ex. återflyttning till gamla hemtrakter eller föräldrars/barns önskan om bosättning nära övrig familj räknas inte heller som särskilda skäl, liksom inte heller etablering/utvidgning av näringsverksamhet.